

BIOLAN

70579000, 70579200

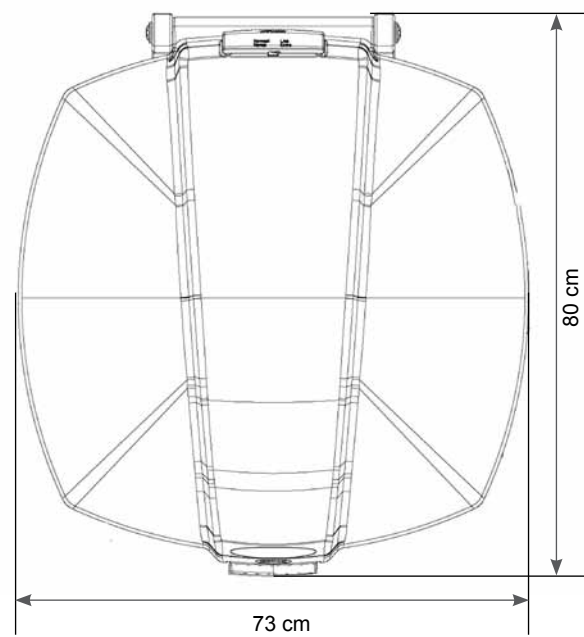
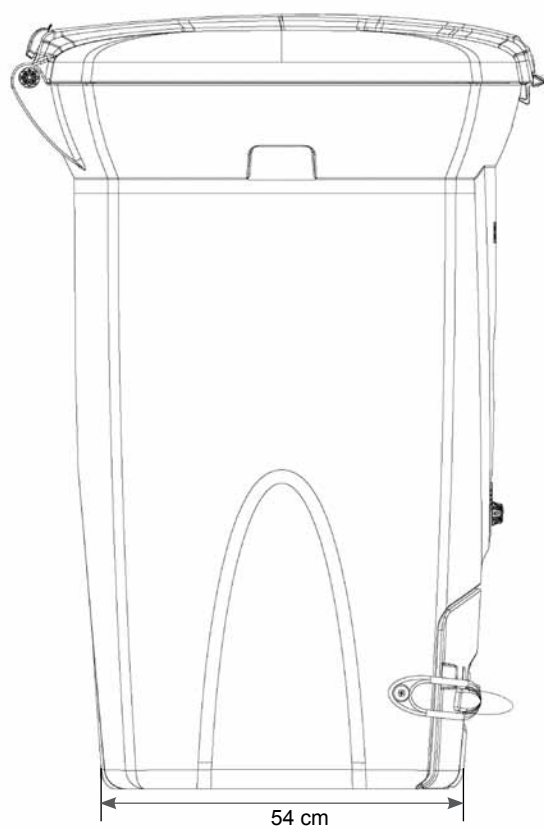
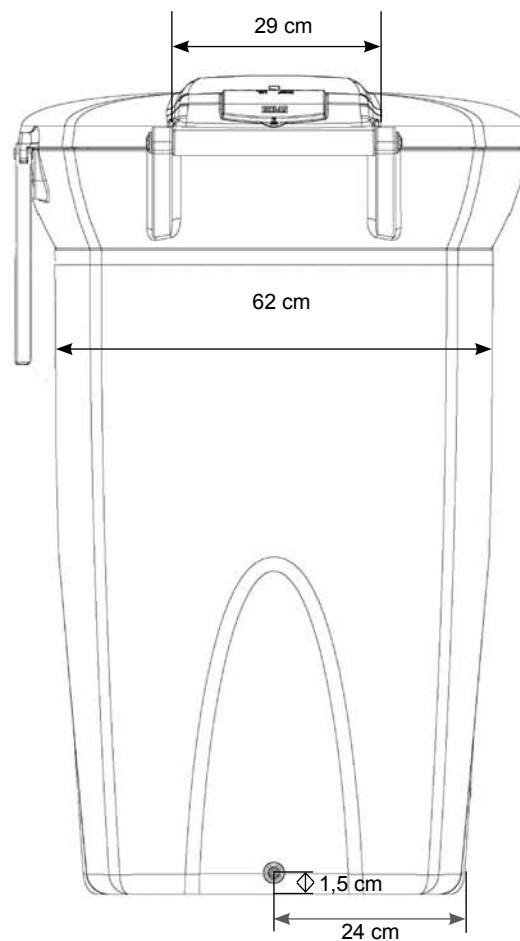
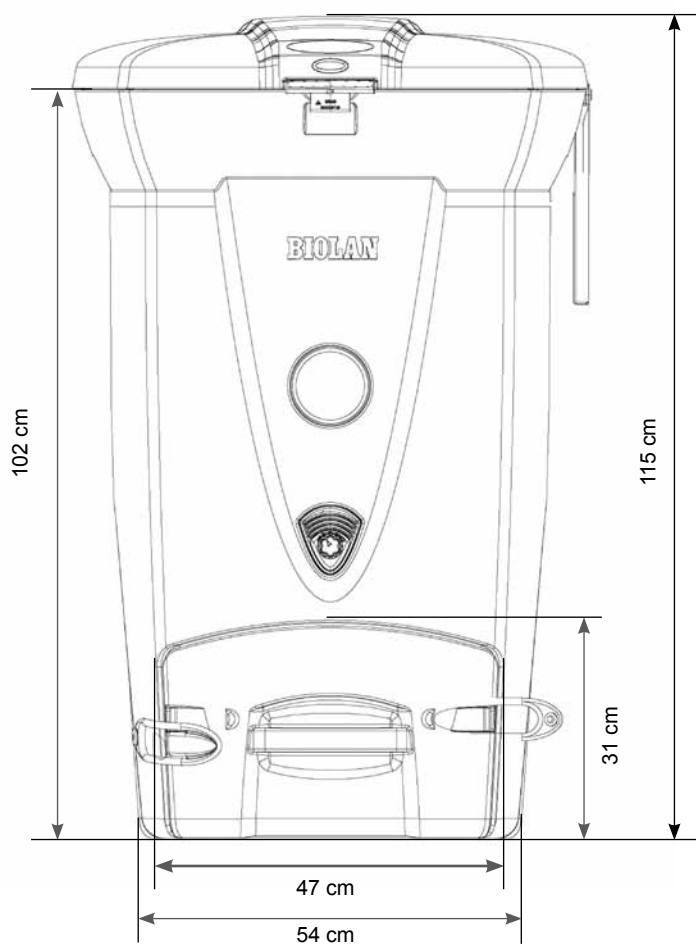
ĀTRAIS KOMPOSTĒTĀJS 220^{eco}

Instrukcijas uzstādīšanai, lietošanai un uzturēšanai

01/2012

LV

BIOLAN®

ĀTRAIS KOMPOSTĒTĀJS 220^{eco}

Instrukcijas uzstādīšanai, lietošanai un uzturēšanai

Biolan Ātrais Kompostētājs 220^{eco} ir kompostētājs virtuves atkritumu kompostēšanai visu gadu. Pateicoties tā konstrukcijai ar siltumizolāciju un efektīvajai ventilācijas sistēmai, gatavais komposts tiek iegūts ātri. Kompostēšanas brīnumu var uzraudzīt pēc termometra un vērot pa iztukšošanas durvīm. Ātrais Kompostētājs 220^{eco} ir paredzēts vienas ģimenes (1–6 personas) bioatkritumiem.

Pareiza Biolan Ātrā Kompostētāja 220^{eco} lietošana nodrošina efektīvāku masas kompostēšanu un tādējādi arī patīkamu kompostētāja izmantošanu un iztukšošanu.

Saturs

Izmēri	LV-1
Detaju saraksts	LV-2
1. Atļaujas un noteikumi attiecībā uz kompostēšanu	LV-4
2. Kompostētāja vietas izvēle	LV-4
3. Pirms lietošanas	LV-4
3.1 Filtrāta šļūtenes pievienošana un šķidruma novadīšana	LV-4
4. Sagatavošana	LV-4
4.1 Kompostēšanas uzsākšana	LV-4
5. Ātrā Kompostētāja 220 ^{eco} lietošana	LV-4
5.1 Uzpildīšana	LV-4
5.2 Iztukšošana	LV-5
5.3 Aukstajā gadalaikā jāņem vērā	LV-5
5.4 Ātrā kompostētāja 220 ^{eco} tīrīšana	LV-5
5.5 Ieplūdes gaisa vārsta lietošana	LV-5
5.6 Izplūdes gaisa vārsta lietošana	LV-5
6. Kas notiek Ātrajā Kompostētājā 220 ^{eco} ?	LV-5
6.1 Kompostēšanas posmi	LV-5
7. Komposta un filtrāta izmantošana dārzā	LV-6
7.1 Mulčas izmantošana	LV-6
7.2 Mulčas nogatavināšana par komposta augsni	LV-6
7.3 Komposta augsnes gatavības pārbaudīšanas mājas apstākļos	LV-6
7.4 Nogatavinātas komposta augsnes izmantošana	LV-6
7.5 Filtrāta lietošana	LV-6
8. Iespējamās problēmas	LV-6
8.1 Puvuma smaka	LV-6
8.2 Amonjaka smaka	LV-6
8.3 Neceļas temperatūra	LV-7
8.4 Komposta masa sasilst	LV-7
8.5 Komposta masa ir pārāk blīva	LV-7
8.6 Kompostā ir mušas vai to kāpuri	LV-7
8.7 Kompostētājā ir skudras	LV-7
8.8 Kompostā ir pelējums	LV-7
8.9 Kompostā ir sēnītes	LV-7
Ierīces utilizācija	LV-7
Biolan piederumi	LV-8
Jautājumi par garantiju	LV-8

Izmēri

tilpums	apmēram 220 l
kapacitāte atkarībā no atkritumu daudzuma un kvalitātes	1-6 personas
pamatnes izmērs	54 x 54 cm (platums x dziļums)
vāka izmērs	73 x 80 cm (platums x dziļums)
kompostētāja augstums	115 cm
darba augstums	102 cm
tukša kompostētāja svars	apmēram 30 kg
pilna kompostētāja svars	100–150 kg
vāka svars atverot	3,5 kg
filtrāta atveres diametrs	16 mm

Detaļu saraksts

Detaļa	Detaļas nosaukums	Detaļas nr.	Materiāls
1	zaļš korpuss vai	17790001	PE + PU
1	pelēks korpuss	17790010	PE + PU
2	pelēks vāks	17790002	PE + PU
3	telpiska uzlīme	27710360	PE
4	slēdzenes gultnis	18790004	PE
5	PE	21579001	NT
6	slēdzenes rokturis	18790005	PE
7	gumijas blīvslēgs 30/40, 2 gab.	19780050	EPDM
8	gaisa izplūdes vārsts	18790903	PE
	izplūdes gaisa vārsta vāciņš		PE
	izplūdes gaisa vārsta regulētājs		PE
9	plastmasas un metāla skrūve (vāka fiksatoram), 2 gab.	20040005	PP + ST Zn
10	plastmasas uzgrieznis (vāka fiksatoram)	20020005	PP
11	vāka fiksators	18790016	PE
12	eņģes tapa, 2 gab.	18790002	PE
13	eņģes, 2 gab.	18790003	PE
14	skrūve ar apaļu galvu (eņģei), 2 gab.	20010025	NT
15	iztukšošanas lūka, pelēka	17790003	PE + PU
16	slēgmehānisms, 2 gab., un	40580006	EPDM
17	slēgmehānisma paplāksne, 2 gab., un		PP
18	slēgmehānisma skrūve, 2 gab.		NT
19	šķidruma separatora plāksne	18710141	PE
20	ieplūdes gaisa vārsta korpuss	18579001	PE
21	ieplūdes gaisa vārsta vāciņš	18579003	PE
22	ieplūdes gaisa vārsta regulētājs	18579002	PE
23	termometrs	29726070	NT
24	apakšējā gaisa caurule	18790906	Polietilēns
25	gaisa starpcaurule	18790014	PE
26	augšējā gaisa caurule	18790905	PE
Bez shēmā norādītajām detaļām Ātrajam Kompostētājam 220 ^{eco} ir vēl šādas detaļas:			
	aizsargs pret grauzējiem (filtrāta atverē)	21900010	NT
	uretāna aizbāžņi, pelēki, 3 gab.	18790001	PE
	ieliktnis, 3 gab.	20020016	ST Zn
	slēdzenes roktura skrūve	20040030	NT
	nosaukuma etiķete	27790010	PE TOP + PP TOP
	lietošanas instrukcija somu/zviedru valodā	27790100	PAPĪRS
	lietošanas instrukcija 10 valodās (tikai eksporta produkcijai)	27790110	PAPĪRS

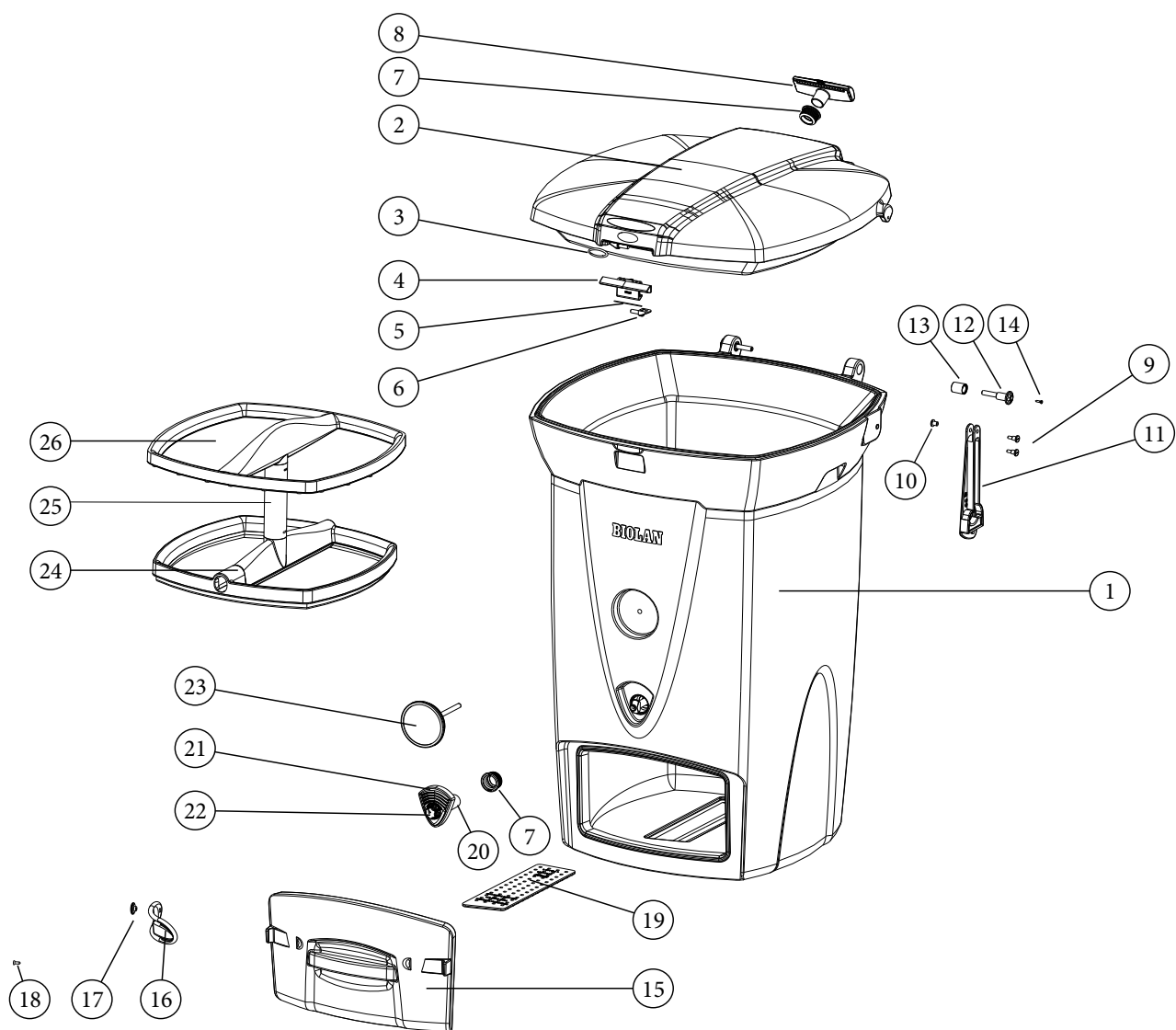
1. attēl: ieplūdes gaisa vārsta regulētājs: bulta pa kreisi = mazākais uzstādījums.

2. attēl: ieplūdes gaisa vārsta regulētājs: bulta pa labi = lielākais uzstādījums.

3. attēl. Filtrāta savākšanas tvertne.

4. attēl. Izplūdes gaisa vārsts normālā pozīcijā.

5. attēl. Izplūdes gaisa vārsts pozīcijā „papildus/extra”.

1. Atļaujas un noteikumi attiecībā uz kompostēšanu

Atļaujas un noteikumi kompostēšanai dažādās valstīs ir atšķirīgi, tie var būt atšķirīgi arī dažādās pašvaldībās. Noskaidrojiet savas pašvaldības spēkā esošos noteikumus pie pašvaldības vides speciālista.

Parasti Somijā

- Sadzīves atkritumu kompostēšanai vienmēr ir nepieciešams kompostētājs ar vāku un siltumizolāciju, kas turklāt ir aizsargāts no graužējiem.
- Dažās pašvaldībās ir prasība, ka par sadzīves atkritumu kompostēšanu jāpaziņo pašvaldības vides aizsardzības iestādei vai atkritumu savākšanas uzņēmumam.
- Dārza atkritumus drīkst kompostēt arī neizolētā kompostētājā, dēļu rāmī vai kaudzē.
- Komposts jāuzrauga, lai tas neradītu kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.
- Kompostu nedrīkst novietot tuvāk par 15 metriem no akas.
- Kompostu nedrīkst novietot tuvāk par 5 metriem no kaimiņa robežas bez kaimiņa piekrišanas.

2. Kompostētāja vietas izvēle

Novietojiet Biolan Kompostētāju 220^{eco} tādā vietā, kur visu gadu varēs ērti aiznest atkritumus.

Novietojiet kompostētāju uz stingras virsmas tādā vietā, kur neuzkrāsies ūdens. Novietojiet kompostētāju vertikālā stāvoklī vai nedaudz slīpi uz aizmuguri, paceļot nedaudz uz augšu priekšējo malu.

Ātrajā Kompostētājā 220^{eco} ierīces aizmugurē apakšējā malā ir ierīkota filtrāta atvere, caur kuru iespējams liekais šķidrums var iztecēt no kompostētāja. Novietojiet kompostētāju tieši uz zemes, lai iespējams filtrāts var iesūkties augsnē. Ja vēlaties, filtrātu varat arī savākt (skatīt 3.1. punktu).

Ja komposta masa ir īpaši slapja, neliels daudzums filtrāta var izplūst arī pa iztukšošanas lūku (15. detaļa) vai pilēt no iekšējās gaisa vārsta priekšējā sienā (21. detaļa).

3. Pirms lietošanas

Pārbaudiet, vai vāka aizmugurējās malas izplūdes gaisa atveres poga atrodas pozīcijā „normāli” jeb, skatoties no kompostētāja aizmugures, pa kreisi.

Piestipriniet vāka fiksatora slēgmehānismu (11. detaļa) savā vietā pie vāka ar skrūvi (9. detaļa) un plastmasas uzgriezni (10. detaļa). Pieskrūvējiet apakšējo daļu pie korpusa ar skrūvi (9. detaļa).

3.1 Filtrāta šļūtenes pievienošana un šķidruma novadīšana

Ātrajā kompostētājā 220^{eco} ierīces aizmugurē apakšējā malā ir ierīkota filtrāta atvere, caur kuru iespējams liekais šķidrums var iztecēt no kompostētāja un iesūkties zemē. Ja vēlaties, varat novadīt filtrātu savākšanas traukā, taču tas nav obligāti.

Pievienojiet 16 mm diametra armētu dārza šļūteni pie filtrāta atveres, kas atrodas iekārtas aizmugurē apakšējā daļā. Novadiet šļūteni traukā, kas ir novietots tā, ka šķidrums tek lejup. Ja vēlaties, varat izgatavot no ūdensizturīga finiera tvertnei no ārpuses izolētu, zemē ieraktu konteineru ar vāku (kā parādīts 3. attēlā).

Tvertnei varat izmantot jebkuru trauku, kas ir izgatavots no salizturīgas plastmasas. Tvertni varat iegādāties pie izplatītāja vai Biolan internetveikalā.

4. Sagatavošana

Ievietojiet pamatnē piecu centimetru kārtu jeb apmēram 20 litrus Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm. Pagrieziet iekārtas gaisa vārsta regulētāju (22. detaļa), kas atrodas iekārtas priekšējā sienā, pa kreisi (skat. 1. attēlu).

Sāciet kompostētāja lietošanu atbilstoši 5. punktam. Pirmās uzpildes laikā izmantojiet vairāk pakaišu nekā rekomendēts, vēlāk pakaišu daudzumu varat samazināt.

4.1 Kompostēšanas uzsākšana

Kompostēšana sākas uzreiz, tiklīdz kompostētājā ir pietiekams atkritumu daudzums, t. i., apmēram vienā līmenī ar gaisa kanālu. Kompostēšanas uzsākšana nozīmē to, ka kompostētājā esošā masa uzsilst temperatūrā, kas ir augstāka par gaisa temperatūru. Regulāri pievienojot atkritumus, temperatūra kompostētājā palielina tajā dzīvojošo mikroorganismu koloniju un uztur tai labvēlīgu dzīves vidi. Kompostētāja izolācija neļauj no tā izplūst siltumam un neļauj āra gaisam atdzēsēt masu.

Ātrajā Kompostētājā^{eco} masas temperatūra svārstās no +10 līdz +70 °C. Visai parasta temperatūra, ko uzrāda termometrs, ir +30 – +40 grādi. Arī par to zemākā temperatūrā notiek kompostēšanas process.

Ievērojiet, ka termometrs (23. detaļa) atrodas pie augšējās gaisa caurules (26. detaļa). Termometrs sniedz aptuvenu informāciju par kompostēšanas procesa dažādām stadijām un rāda karstās stadijas temperatūru. Karstākā zona atrodas kompostētāja vidusdaļā, līdz kurai termometrs neaizsniedz. Augsta temperatūra paziņo par mikroorganismu aktīvu darbu. Jo zemāka ir temperatūra, jo lēnāk notiek kompostēšanas process. Atkritumi kompostējas, ja vien pietiek skābekļa un temperatūra saglabājas virs 0 °C.

Vislabāk par kompostētāja darbu pastāsta gatavā komposta kvalitāte. Labi strādājošā kompostētājā atkritumi ir sadalījušies, ja neņem vērā citrusaugļu mizas vai olu čaumalas, kuras, iespējams, vēl var atpazīt. Pēc kompostēšanas uzsākšanas atkritumi sasniedz pārklāšanas augšnes pakāpi 5-8 nedēļās. Kompostēšanās sākums var aizkavēties, ja āra gaisa temperatūra ir zem 0 °C.

Kad kompostētāja temperatūra ir lielāka nekā āra gaisa temperatūra, pagrieziet iekārtas gaisa vārsta regulētāju (22. detaļa), kas atrodas iekārtas priekšējā sienā, pa labi. Sekojiet kompostētāja un āra gaisa temperatūrai. Ja kompostētājs, kad process jau palaists, tiecas sasalt, samaziniet regulētāja skaitli.

5. Ātrā Kompostētāja 220^{eco} lietošana

Kompostētājs ir paredzēts bioloģiski sadalošiem atkritumiem. Nelieciet kompostētājā neko tādu, kas kavē kompostēšanas procesu vai neveido kompostu, piemēram:

- plastmasu, gumiju, stiklu, ādu
- ķīmikālijas, pretpuves pārklājumus un dezinfekcijas līdzekļus, krāsas, šķīdinātājus, benzīnu
- mazgāšanas līdzekļus, mazgāšanas ūdeni,
- kalķi
- pelnus, izsmēkus, sērskociņus
- putekļsūcēja maisiņus
- krāsainus reklāmas papīrus
- lielus papīra daudzumus vienā reizē

5.1 Uzpildīšana

- Iztukšojiet bioloģisko atkritumu tvertnes saturu kompostētājā. Jo lielākus atkritumu gabalus ieliksiet kompostā, jo ilgāks laiks būs vajadzīgs to sairšanai.
- Ja izmantojat bioloģiski sadalošos maisiņus, vispirms iztukšojiet tā saturu kompostētājā, bet maisiņu tajā ielieciet atsevišķi.
- Vienmēr pārklājiet atkritumus ar Pakaišiem Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.). Parasti piemērots daudzums ir apmēram 1/3–1/2 no ievietoto atkritumu apjoma. Mitriem atkritumiem lietojiet vairāk pakaišu.
- Varat ielikt pakaišus jau bioloģisko atkritumu trauka dibenā, tā arī trauks saglabāsies tīrāks.
- Turpiniet kompostētāja uzpildīšanu arvien, kad rodas jauni atkritumi. Mēģiniet aiznest atkritumus uz kompostētāju vairākas reizes nedēļā. Tas ir īpaši svarīgi gada aukstajos periodos.

- Kad kompostētāja temperatūra ir lielāka nekā āra gaisa temperatūra, pagrieziet ieklūdes gaisa vārsta regulētāju, kas atrodas iekārtas priekšējā sienā, pa labi jeb uz skaitli 100. Sekojiet kompostētāja un āra gaisa temperatūrai. Ja komposta masa taisās sasalt, samaziniet regulētāja skaitli, kamēr temperatūra atkal paceļas.
- Ar Komposta Maisītāju (Piederumi, LV-8. lpp.) uzirdiniet svaigāko ieklūdošo atkritumu daļu – apmēram 20–30 cm no virsas. Irdināšana nav obligāta katrā uzpildīšanas reizē. Jo bagātīgāk izmantosiet pakaišus, jo mazāk masa būs jāirdina.
- Nemaisiet kompostētāju līdz dibenam, lai jau atdzisušais apakšējais slānis neatdzēsētu siltuma stadijā esošo komposta masu.

5.2 Iztukšošana

- Ātrais Kompostētājs 220^{eco} ir jāiztukšo cauru gadu. Iztukšošana bieži vien paceļ masas temperatūru skābekļa pieplūduma dēļ. Iztukšojiet kompostētāju, kad tas ir gandrīz pilns ar atkritumiem. Siltajā gada laikā iztukšojiet augstākais pusi no visa satura. Gada aukstajā laikā iztukšojiet kompostētāju biežāk nekā siltajā laikā, bet mazākās devās vienā reizē.
- Atveriet iztukšošanas lūku (15. detaļa) un izņemiet masu caur apakšējo daļu ar lāpstu.
- Pabeidziet procesu, izmantojot Iztukšošanas Palīgierīci (Piederumi, LV-8. lpp.). Pievērsiet īpašu uzmanību, lai tīras būtu iztukšošanas lūkas un iztukšošanas atveres malas.
- Izīrēt arī zem šķidruma atdalīšanas plāksnes (19. detaļa) un pārliecinieties, ka filtrāta šļūtene nav aizsērējusi.
- Ja jūsu izņemtā masa ir bijusi visai slapja, tad ielieciet pāris lāpstas Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.) kompostētāja pamatnē.
- Aizveriet iztukšošanas lūku.
- Nospiediet ar Komposta Maisītāju (Piederumi, LV-8. lpp.) vai lāpstu no ierīces augšpuses masu uz leju. To ir vieglāk izdarīt, sākot no stūriem. Uzmanieties, lai nesabojātu kompostētāja vidusdaļā novietoto gaisa kanālu.
- Filtrāta tvertni iztukšojiet pēc vajadzības.

5.3 Aukstajā gadalaikā jāņem vērā

Kompostētāja siltums rodas no atkritumu sadalīšanās, bet pati ierīce siltumu neražo. Mikroorganismiem, lai uzturētu savi pie dzīvības, nepārtraukti un regulāri ir nepieciešami svaigi atkritumi.

Ātrā Kompostētāja 220^{eco} siltumizolācija aiztur siltuma aizplūšanu, tādējādi palīdzot ierīcei darboties un nesasalt.

- Gada aukstajā laikā ir svarīgi izmantot kompostētāju – uzpildīt un iztukšot to. Tikai tādā veidā mikroorganismu dzīves apstākļi var veidoties tādi, ka tie spēj uzturēt augstāku temperatūru nekā tā ir ārā.
- Lai arī kompostētāja termometrs rādītu nulli vai tuvu tai, nepārtrauciet ierīces lietošanu.
- Lai arī kompostētāja termometrs vairākas dienas būtu rādījis nulli, kompostētāja iekšpusē vienlīdz var būt nesasalusi masa. Ja kompostētājs ir pilns, iztukšojiet to arī ziemā.
- Nesamaziniet un nepārtrauciet pakaišu lietošanu gada aukstajā laikā, jo tieši tad ir ļoti svarīgi bagātīgi lietot pakaišus. Slapja masa sasalt vieglāk.
- Glabājiet pakaišus siltā vietā, kur tiem nepieklūst lietus.
- Pārliecinieties, vai gaisa cirkulācija turpina darboties, kad ir sasaluši ieklūdošā un izplūstošā gaisa vārsti (21. un 8. detaļa). Ja nepieciešams, noņemiet ledu.
- Masas sasaldēšana nesabojā ne kompostētāju vai tā daļas, ne arī komposta masu. Komposta masas sadalīšanās atkal atsākas, kad uzsilst pavasara saule.

5.4 Ātrā kompostētāja 220^{eco} tīrīšana

- Nemazgājiet kompostētāju. Dažādas pelējuma un starainās sēnītes, kā arī mikroorganismi ir komposta sadalītāji, tāpēc tos nevajag nomazgāt no kompostētāja.
- Ja nepieciešams, izīrēt ieklūdes gaisa vārsta (21. detaļa), izplūstošā gaisa atveri un filtrāta šļūteni.

5.5 Ieklūdes gaisa vārsta lietošana

- Kad kompostētāja temperatūra ir lielāka nekā āra gaisa temperatūra, turiet ieklūdes gaisa vārsta regulētāju (22. detaļa), kas atrodas iekārtas priekšējā sienā, pagrieztu pa labi jeb uz skaitli 100 (skat. 2. attēlu). Sekojiet kompostētāja un āra gaisa temperatūrai. Ja komposta masa taisās sasalt, samaziniet regulētāja skaitli, kamēr temperatūra atkal paceļas (skat. 1. attēlu).
- Gada siltajā laikā ieklūdes gaisa vārsta varat turēt pilnībā atvērtu jeb pozīcijā 100, bet gada aukstajā laikā gandrīz aizvērtu jeb pozīcijā 20 (skat. 1. un 2. attēlu).
- Ieklūdes gaisa vārsta konstrukcija ir tāda, ka to nekad nevar aizvērt pilnībā. Pozīcijā 20 no tā ir atvērti 20 %.

5.6 Izplūdes gaisa vārsta lietošana

- Normālos apstākļos vāka izplūdes gaisa vārsta (8. detaļa) nevajag regulēt; tas ir atvērts un to vispār nevar aizvērt. Ja kompostētājā ir daudz mitruma, atverot vārsta, varat palielināt ventilāciju.
- Vārsta var atvērt vairāk, pārvietojot tajā atrodošos pogu pozīcijā „papildus/extra” jeb, skatoties no kompostētāja aizmugures, pa labi (skat. 4. un 5. attēlu).
- Izmantojot iekārtu ziemā, atcerieties, ka papildu vēdināšana var saldēt kompostētāju. Sekojiet kompostētāja darbam.

6. Kas notiek Ātrajā Kompostētājā 220^{eco}?

Mikroorganismiem, kas sadala atkritumus, ir trīs galvenās vajadzības, kas jāapmierina, lai nodrošinātu efektīvu kompostēšanu: skābeklis, mitrums un barības vielas.

Skābeklis: Mikroorganismu izdzīvošanai ir nepieciešams skābeklis. Lai komposts nebūtu pārāk blīvs, starp atkritumiem ievietojiet Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.). Piemērota pildmateriāla izmantošana ir vitāli svarīga pienācīgai kompostētāja darbībai. Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm piedod kompostam irdenumu, piesaista lieko mitrumu un neitralizē smakas. Lieklākam irdenumam var izmantot arī salmus. Zāģu skaidas, ēvelskaidas, kūdra, koku lapas un zāle ir materiāli, kas mēdz sablīvēties, tāpēc tos neiesaka izmantot pakaišiem.

Mitrums: Komposta mikroorganismi spēj dzīvot tikai mitrā vidē. Komposta masas mitrums ir pietiekams tad, ja tā izskatās mitra un, saspiežot saujā, var izspiest dažas ūdens lāses.

Barības vielas: Kompostam nepieciešams pareizs oglekļa un slāpekļa līdzsvars. Slāpekļa avoti ir virtuves atkritumi, zaļie dārza atkritumi, kūsmēsli un urīns. Savītuši brūnie atkritumi, piemēram, nostāvējies siens, salmi, koku lapas un zari, satur oglekli. Arī Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.) satur daudz oglekļa. Kompostu sadalošie mikroorganismi barojas gan ar komposta atkritumiem, gan ar saviem sugas brāļiem.

6.1 Kompostēšanās posmi

Kompostēšanas procesu var iedalīt trīs galvenajos posmos: sasilšanas posms (virskārtā), karstuma posms (vidējā slānī) un atdzišanas posms (pamatnē). Biolan Ātrajā Kompostētājā 220^{eco} visi šie posmi noris vienā laikā dažādos kompostētāja slāņos.

7. Komposta un filtrāta izmantošana dārzā

Komposts ir lielisks augsnes uzlabošanas līdzeklis un satur augiem nepieciešamas, ilgas iedarbības barības vielas. Komposta augsne nepārtraukti mainās un attīstās. Dažādās attīstības stadijās tā jāizmanī dažādi. Parasti komposta augsne tiek iedalīta divās grupās pēc tās gatavības pakāpes – pusgatavais jeb mulčas tipa komposts un gatava komposta augsne.

7.1 Mulčas izmantošana

Komposts, kas tiek izņemts no Ātrā Kompostētāja 220^{eco}, parasti ir pusgatavais komposts, kurš atrodas atdzišanas posmā. Sadalīšanās nonākusi līdz tādām līmenim, kad jau ir sadalījušies pārtikas atkritumi. Var gadīties, ka cietāki kokmateriāli, olu čaumalas un citrusaugļu mizas vēl nav pilnībā sadalījušies. Tāpēc mulča izskatās visai nevienmērīga.

Veģetācijas perioda laikā pusgatavo kompostu izmanto kā mulču – klājot uz augsnes virskārtas. Gada aukstajā periodā izņemtais pusgatavais komposts līdz pavasarim jānovieto kompostētājā ar vāku vai jāpasargā citādi, lai lietūs ūdens neaizskalotu barības vielas.

Lai pusgatavais komposts kļūtu gatavs un būtu derīgs kā vispusīgi izmantojama komposta augsne, ir nepieciešami 6–12 mēneši. Tādējādi, piemēram, no Ātrā Kompostētāja 220^{eco} jau pēc 6–8 nedēļām izņemtais pusgatavais komposts ir piemērots tikai augsnes pārklāšanai. Pusgatavais komposts ir vēl jānogatavina, lai tas būtu gatavs cita veida izmantošanai. To nevar tieši izmantot par augsni stādīšanai vai sēklu dīdēšanai vai arī pavisam jutīgiem augiem. Negatavais komposts satur vielas, kas traucē augu dīgšanu un augšanu. Tajā esošie nesadalījušies, oglekli saturošie atkritumi piesaista arī zemes barības vielas un skābekli, kas nepieciešami tos sadalošajiem mikroorganismiem.

Mulčas tipa jeb pusgatavais komposts nav kaitīgs augiem, ja to izklāj vietās, kur aug dekoratīvie augi, dažus centimetru biezā slānī. Uzklājāmā slāņa piemērotais biezums ir ap 2–5 cm uz kvadrātmētru.

Ja jūs kopā ar virtuves atkritumiem kompostējat arī tualetes atkritumus, arī šo kompostu jūs varat izmantot pavisam normālā veidā uz dekoratīvajiem augiem, taču, ja vēlaties to lietot pārtikā lietojamiem augiem, tas jākompostē vēl vienu gadu. Zarnu trakta baktērijas, kas atrodas tualetes atkritumu kompostā, iet bojā gadu ilgušas kompostēšanas laikā.

7.2 Mulčas nogatavināšana par komposta augsni

Vēlreiz pārkompostējot mulču, tā nobriest par īstu komposta augsni.

Tālāku kompostēšanu var veikt, piemēram, izmantojot kaudzi vai kompostētāju, kas nav siltumizolēti, līdz ar to komposta masa vairs neuzkarsīs. Tālākajai kompostēšanai ieteicams lietot kompostētāju ar vāku, piemēram, Biolan Dārza Kompostētāju (piederumi, LV-8. lpp.) vai Biolan Ainavas Kompostētāju „Akmens” (piederumi, LV-8. lpp.), lai izvairītos no ūdenī šķīstošo barības vielu izskalošanas ar lietus ūdeni. Pāris mēnešu laikā komposts nogatavojas līdz komposta augsnei tumši brūnā krāsā ar viendabīgu struktūru, kurā vairs nevar izšķirt sākotnējās izejvielas, izņemot lielākus koka gabaliņus.

7.3 Komposta augsnes gatavības pārbaudīšanas mājas apstākļos

Komposta gatavību var viegli pārbaudīt, dīdējot kressalātus.

1. Piepildiet divus podiņus: vienu ar kompostu un otru ar kūdras substrātu.
2. Iesējiet sēkliņas, pārklājiet podiņus ar plēvi un novietojiet gaišā vietā.
3. Pēc divām nedēļām no stādu augšanas rezultātiem būs redzams, vai komposts ir pietiekami nogatavojies. Ja kūdras substrāta podiņā augi aug būtiski labāk, tad kompostā vēl atrodas augšanu bremzējošas vielas.

Komposts nav gatavs, ja sēklas izdīgst, bet drīz vien nonīkst.

7.4 Nogatavinātas komposta augsnes izmantošana

Komposta augsnes mēslojuma īpašības atkarīgas no tās izejvielu sastāva. No sadzīves atkritumiem iegūtam kompostam parasti ir lielāka uzturvērtība nekā kompostam uz dārza atkritumu bāzes. Komposts atsevišķi nav piemērots augšanai, tāpēc tas jā sajauc ar vismaz 1/3–1/2 minerālaugsnes, piemēram, smiltīm, dūņu nogulumu augsni, smilšmāliem vai māliem.

7.5 Filtrāta lietošana

Ja pa šļūteni, kas pievienota kompostētāja filtrāta noplūšanas atverei, esat savākuši pamatnē izdalījušos lieko šķidrumu, jūs varat izmantot to lietderīgi. Šķidrums tiek saukts par filtrātu, jo tas ir izfiltrējies cauri komposta masai. Filtrāts satur barības vielas veidā, kas ir derīgas izmantošanai augiem.

- Lietojiet filtrātu, kas atšķaidīts ar ūdeni attiecībā vismaz 1:2, dārza augu aplaistīšanai.
- Varat no filtrāta saražot arī kompostu, ielejot to atpakaļ masā pa Ātrā Kompostētāja 220^{eco} augšdaļu. Pievienojiet pakaišus un iesūciniet tajos augstākais 5 litrus filtrāta diennaktī. Ja masa jau ir slapja, neļaiet to vairāk ar filtrātu.

Papildu informācija par kompostēšanu interneta lapā www.biolan.fi/ kompostorit.

8. Iespējamās problēmas

Kompostēšana neizdevās?

Visbiežāk problēmas var rasties tad, ja izmanto nepareizus pakaišus. Pārliecinieties, ka uz iepakojuma ir rakstīts „Biolan”!

Kāda ir pareizā temperatūra kompostā?

Ātrajā Kompostētājā 220^{eco} kompostējošās masas temperatūra svārstās no +10 līdz +70 grādiem. Visai parastai temperatūrai, ko uzrāda termometrs, ir +30 – +40 grādi. Arī par to zemākā temperatūrā notiek kompostēšanās process. Jo mazāks ir mikroorganismu skaits, kas pārstrādā atkritumus, jo zemāka ir temperatūra. Svarīgākais nosacījums ir, lai masa nesasalst – pretējā gadījumā kompostēšanās apstājas. Nozīme ir tikai gala rezultātam (= pusgatavais komposts), nevis temperatūrai, kādā līdz rezultātam nonāk!

8.1 Puvuma smaka

Ja kompostētājs smird pēc puvara, masa ir pārāk blīva, slapja un ir beidzies skābeklis.

- Pārbaudiet, vai izmantotie pakaiši ir Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.).
- Pārbaudiet, vai Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm tiek lietoti pietiekamā daudzumā.
- Pagaidu režīmā palieliniet pakaišu daudzumu, kamēr mitrums atkal ir normas robežās.
- Atveriet un iztukšojiet bioloģiski sadalošos maisiņus, pirms tos ievietojiet kompostētājā.
- Atveriet vairāk (skat. punktu 5.6.) vāka izplūdes gaisa vārstu (8. detaļa).
- Izņemiet caur kompostētāja apakšējo daļu slapjo masu (skat. punktu 5.2.). Izlieciet to pie dekoratīvo augu saknēm pāris centimetru biezā slānī. Sliktā smaka izzudīs dažās dienās.
- Ielieciet caur iztukšošanas lūku (15. detaļa) kompostētāja pamatnē pāris lāpstu tiesu Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.).
- Paspiediet masu caur kompostētāja augšējo daļu uz leju un bagātīgi iemaisiet tajā Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm.

8.2 Amonjaka smaka

Ja kompostētājā ir asa amonjaka smaka, no masas izdalās slāpekļis. Ja slāpekļa ir pārāk daudz attiecībā pret oglekli, mikroorganismi nejaudā to lietderīgi izmantot.

- Pārbaudiet, vai kompostētājā nav ielikti pārāk daudz slāpekli saturošu atkritumu, piemēram, urīns vai vistu mēsli. Pārtrauciet kompostam pievienot virsnormas slāpekli.
- Nelieciet kompostētājā pelnus vai kaļķi.
- Pārbaudiet, vai izmantotie pakaiši ir Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.).
- Pārbaudiet, vai Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm tiek lietoti pietiekamā daudzumā.
- Uzpildot kompostētāju, pagaidu režīmā palieliniet pakaišu daudzumu, kamēr smaka izzūd.
- Samaisiet ar Komposta maisītāju (Piederumi, LV-8. lpp.).

8.3 Neceļas temperatūra

- Pagriežot komposta virsējo slāni un ielūkojoties pa iztukšošanas lūku, pārliecinieties, vai masa ir pietiekami mitra.

Mitrums ir pietiekams =>

1. Kompostēšana vēl nav sākusies (skat. 4.1 punktu). Turpiniet pildīšanu kā parasti.
2. Atkritumu daudzums ir pārāk mazs, lai spētu radīt augstu temperatūru. Atkritumi sadeg lēnāk. Turpiniet kompostētāja lietošanu kā parasti. Izšķīroša nozīme ir nevis augstai temperatūrai, bet gan tam, vai atkritumi spēj sadalīties pirms kompostētāja iztukšošanas. Ja vēlaties paātrināt kompostēšanas procesu, pievienojiet kompostam nedaudz slāpekļa, piemēram, Biolan dabisko mēslojumu.
3. Komposts ir sadalījies līdz tādai pakāpei, kad karstā stadija jau ir beigusies. Iztukšojiet kompostētāju un turpiniet tā lietošanu.

Komposta masa ir pārāk slapja =>

- Pārbaudiet, vai izmantotie pakaiši ir Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.).
- Pārbaudiet, vai Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm tiek lietoti pietiekamā daudzumā.
- Noregulējiet vāka izplūdes gaisa vārstu (8. detaļa) uz papildu ventilāciju (skat. punktu 5.6.).
- Pagaidu režīmā palieliniet pakaišu daudzumu, kamēr mitrums atkal ir normas robežās.
- Izņemiet caur kompostētāja apakšējo daļu slapjāko masu. Izlieciet to pie dekoratīvo augu saknēm pāris centimetru biezā slānī. Sliktā smaka izzudīs dažās dienās.
- Ielieciet caur iztukšošanas lūku kompostētāja pamatnē pāris lāpstu tiesu Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm.
- Paspiediet masu caur kompostētāja augšējo daļu uz leju un bagātīgi iemaisiet tajā Biolan Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm.
- Turpmāk uzmanieties, lai masa nekļūtu pārāk mitra.

Komposta masa ir pārāk sausa =>

- Salaistiet ar siltu ūdeni.
- Pārāk sausus atkritumus no kompostētāja apakšdaļas vispirms ap-laistiet ar ūdeni un pēc tam ievietojiet atpakaļ kompostētājā.
- Turpmāk regulāri uzraugiet, lai masa būtu pietiekami mitra.

8.4 Komposta masa sasalst

- Rīkojieties, pirms komposta masa ir sasalusi. Lai arī kompostētāja termometrs vairākas dienas būtu rādījis nulli, kompostētāja iekšpusē vienalga var būt nesasalusi masa. Ja kompostētājs ir pilns, iztukšojiet to arī ziemā.
- Novērsiet sasalšanu ar pietiekami biežu kompostētāja izmantošanu (= uzpildīšana un iztukšošana), tā uzturot mikroorganismu darbību. Skatieties punktus 5. un 5.1.–5.6. Ziemā turiet kompostētāju gandrīz pilnu un bieži iztukšojiet.
- Pievērsiet uzmanību komposta masas mitrumam, jo mitra masa sasalst vieglāk (skat. 8.3. punktu).
- Ziemā bagātīgi lietojiet Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.).
- Pievienojiet komposta virsējai kārtai maisījumu, kas pagatavots no Biolan Dabīgā Mēslojuma un silta ūdens. Pārklājiet to ar pakaišiem.
- Salieciet ap kompostētāju sniegu, kas kalpo kā papildu siltumizolācija.
- Sasildiet masu, ierokot tās virskārtā, piemēram, ar karstu ūdeni piepildītu desmit litru kannu un nomainot pietiekami bieži karsto ūdeni.

8.5 Komposta masa ir pārāk blīva

- Bagātīgi pievienojiet Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.). Sajauciet pakaišus ar masu.
- Turpmāk izmantojiet lielāku pakaišu daudzumu un uzpildes laikā pārliecinieties, ka neveidojas blīvi zāles, lapu vai dārzenu mizu slāņi.

8.6 Kompostā ir mušas vai to kāpuri

Kompostā mušas rodas vieglāk, ja masa ir pārāk slapja. Mušu kāpuri ir apmēram centimetru gari balti tārpi, kuriem ir melna galva. Skatīt arī 8.3 punktu.

- Maisot, bagātīgi pievienojiet Pakaišus Kompostam un Sausajām Tualetēm (Piederumi, LV-8. lpp.), un turpmāk lietojiet pakaišus vairāk.
- Iejauciet virsmas slāni dziļāk kompostā. Mušu kāpuri iet bojā apmēram +43 °C temperatūrā.
- Uzklājiet uz virsmas apmēram 2 cm biezu slāni ar pakaišiem. Turpmāk vienmēr uzmaniet, lai gaļas un zivju atliekas būtu rūpīgi noklātas.
- Uzmanīgi noskalojiet kompostētāja iekšējās sienas un vāku ar karstu ūdeni, lai iznīcinātu mušu oļiņas un kāpurus.
- Ja vēlaties, varat iznīcināt mušas ar izsmidzināmu insekticīdu, kura aktīvā viela ir piretrīns. Izvēloties dārzkopības veikalā gatavo preparātu, vaicājiet padomu savam pārdevējam.

8.7 Kompostētājā ir skudras

Kompostētājā skudras atrod barību un ērtu, patīkamu vidi, tāpēc tās ir grūti padzīt. Skudrām parasti patīk uzturēties kompostētāja apakšējā daļā atdzišanas stadijas laikā. Skudras nekaitē kompostēšanas procesam.

- Pārbaudiet, vai kompostētājs nav pārāk sauss.
- Lai traucētu skudru mieru, var regulāri izņemt nelielus komposta daudzumus.

8.8 Kompostā ir pelējums

Pelējumi ir daļa no kompostu sadalošajiem organismiem, tādēļ tie kompostā ir normāla parādība.

- Neaizvāciet pelējumu.
- Turpiniet kompostētāja lietošanu normālā veidā.

8.9 Kompostā ir sēnītes

Sēnītes iznīcina kompostā esošo koksni, piemēram pakaišu rupjo materiālu, tādēļ tās kompostā ir normāla parādība.

- Ļaujiet sēnītēm palikt kompostā, tās pazudīs pašas no sevis.
- Turpiniet kompostētāja lietošanu normālā veidā.

Ierīces utilizācija

Materiāls, no kā izgatavota detaļa, ir redzams detaļu sarakstā (4. lpp.). Utilizējiet katru detaļu atbilstoši tās materiālam. Vienmēr ievērojiet reģionālos un attiecīgā savākšanas punkta norādījumus.

PE-HD

PE-LD

PP

Uz enerģijas atkritumu vai plastmasas savākšanas punktu:

EPDM = etilēna propilēna gumija

PE = polietilēns

PP = polipropilēns

Uz enerģijas atkritumu savākšanas punktu:

PU = poliuretāns

Uz metāla savākšanas punktu:

NT = nerūsējošais tērauds

ST Zn = cinkots tērauds

Uz makulatūras savākšanas punktu:

Papīrs

Biolan piederumi

Pieejamība ir atkarīga no valsts. Vaicājiņiet vairāk savam izplatītājam.

Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm

Biolan Pakaiši Kompostam un Sausajām Tualetēm ir saistmateriāls, kas izgatavots no tīrām, izžāvētām un sasmalcinātām skujkoku mizām un koksnes, kā arī kūdras un paredzēts izmantošanai kompostā un sausajās tualetēs. Pakaišu regulāra izmantošana uztur komposta masu iedenu un nodrošina efektīvu kompostēšanu bez smakas.

Iepakojuma lielums: 40 litru maiss, 85 litru maiss.

Produkta numurs: 40 l – 70562100, 85 l – 70562500.

Biolan Dārza Kompostētājs

Biolan Dārza Kompostētājs ir paredzēts sauso tualetšu, dārza un virtuves atkritumu kompostēšanai privātmājās un vasarnīcās. Lielais vāks ar enģēm atvieglo kompostētāja uzpildīšanu. Blīvā konstrukcija un regulējamā ventilācija aizsargā kompostējamo masu no izžūšanas, tādējādi samazinot nepieciešamību uzraudzīt kompostēšanas procesu.

Produkta numurs: zaļš – 70572000, pelēks – 70576700.

Biolan Komposta Ierosinātājs

Komposta Ierosinātājs ir kompostēšanas aģents, kas ražots no dabīgām izejvielām. Komposta Ierosinātājs intensīvi veicina kompostēšanas procesu un paātrina mājāsaimniecības un dārza atkritumu sairšanu līdz komposta augsnei ar labi līdzsvarotu uzturvērtību.

Iepakojuma lielums: pudele 1,2 l, paka 6 l.

Produkta numurs: 1,2 litri – 70535400, 6 litri – 70535000.

Biolan Ainavas Kompostētājs „Akmens”

Biolan Ainavas Kompostētājs „Akmens” ir paredzēts dārza un virtuves atkritumu kompostēšanai privātmājās un vasarnīcās. Pateicoties apjomīgajam izmēram, tas ir lieliski piemērots dārza un vasarnīcas sauso tualetšu atkritumu kompostēšanai. Ainavas Kompostētājam ir dabiska laukakmens krāsa, tādēļ tas saplūst ar apkārtnējo vidi un labi iederas arī mazos dārziņos.

Produkta numurs: sarkanais granīts – 70573100, pelēkais granīts – 70573200.

Biolan Komposta Maisītājs

Biolan Komposta Maisītājs ir izgatavots no izturīga, ar stiklšķiedru pastiprināta polipropilēna, tas nerūsē un neoksidējas arī ilgākā laikā. Izmantojot Biolan Komposta Maisītāju, komposta samaistīšana nesagādā grūtības.

Produkta numurs: 70575200

Biolan Iztukšošanas Palīgierīce

Iztukšošanas Palīgierīce ir ierīce, kas palīdz iztukšot Ātro Kompostētāju. Ar palīgierīces palīdzību varat iztīrīt arī vistālākos stūrus. Biolan Iztukšošanas Palīgierīce ir izgatavota no izturīga, ar stiklšķiedru armēta polipropilēna.

Produkta numurs: 70726310

Jautājumi par garantiju

Biolan Ātrajam Kompostētājam 220^{eco} ir piecu gadu garantija.

1. Garantija ir spēkā no pirkšanas datuma un attiecas uz iespējamām materiālu un izgatavošanas defektiem. Garantija neattiecas uz jebkādiem netiešiem bojājumiem.
2. Biolan Oy patur tiesības pēc saviem ieskatiem izlemt par bojātu detaļu remontu vai maiņu.
3. Šī garantija neattiecas uz jebkādiem bojājumiem, ko izraisījusi pavirša ierīces lietošana vai lietošana, piemērojot pārmērīgu spēku, kā arī šīs lietošanas instrukcijas neievērošana vai ierīces parasta nolietojšanās.

Jautājumos, kas saistīti ar garantiju, lūdzam sazināties tiešā veidā ar Biolan Oy.

BIOLAN

Biolan Oy
P.O.Box 2, FIN-27501 KAUTTUA
Tālr. +358 2 5491 600
www.biolan.fi

BIOLAN

